

M. 5.

Geesti = ma rahwa

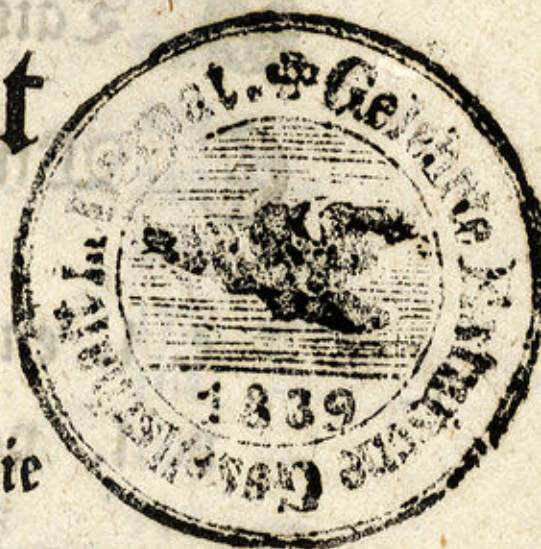
K a l e n d e r

ehf

Läht = Ramat

1859

aasta peale, pärrast meie

Issanda Jeesuse Kristuse
sündimist.

Sel aastal on 365 päwa.

Talliñnas,

trükkitud Lindworsi pärrijate kirjadega.

Märkide selletaminne.

Noor = ku.

Essimenne werand.

Täis = ku.

Wiimne werand.

e. l. enne lõunat. — P. Pühha.

p. l. pärrast lõunat. — p. pärrast.

Der Druck dieses nur in den Ostseegouvernements ab-
zufehenden Kalenders wird unter der Bedingung gestattet, daß
nach Beendigung desselben der Abgeth. Censur in Dorpat die
vorschriftmäßige Anzahl Exemplare zugestellt werde.

Dorpat, den 11. November 1858.

(L. S.)

Abgetheilte Censor de la Croix.

N 137.

na luul lo

epitouno2

Sündinud asjade aiaarm.

Comisest tännini	5808 aast.
Kristusse sündimisest tännini	1859 —
Et Tallinna ülesehitati	640 —
Et ramatuid hakkati trükkima	419 —
Pärrast Lutterusse dige usso ülesvõtmist	342 —
Pärrast wanna katko	202 —
Pärrast sebba, kui Toompä pöllend	175 —
Pärrast sure nälja hakkatust	164 —
Et Peterburgi linna ehitama hakkati	156 —
Et meie Ma Wenne-rigi wallitsusse alla sai	149 —
Et suurtkoli Tartus asjutati	57 —
Et usi rdugid hakkati pannema	56 —
Et Prantsus Wenne-maale tulli ja Moskwa linna ärrapõlletas	47 —
Et Gesti-maal priust kulutati	42 —
Et Ria-maal priust kulutati	40 —
Et meie Keisri Herra Aleksander II. wallit- semas on	4 —

Kristusse ümberleikamisest. Luf. 2, 21.

1 Neljap.	Neäri Pühha	Aita Jummal!
2 Rede	Abel, Set	Külm
3 Laupääm	Enof	ja

Jesús pöggeneb Egiptusse male. Matt. 2, 13.

4 Pühhap.	Pühha p. Neäri	
5 Esmasp.	Metusalem	selge taewas.
6 Teisip.	3 Kunn. Pühha	
7 Keskäd.	Julianus	 1, 29 e. l.
8 Neljasp.	Erart	
9 Rede	Deatus	Tormised
10 Laupääm	Paawli pääw	ilmad

Jesús 12 aastat wanna. Luf. 2, 41.

11 Pühhap.	1. P. p. 3 K. P.	lummesaoga.
12 Esmasp.	Rein	
13 Teisip.	Hilarius	 10, 24 p. l.
14 Keskäd.	Robert	Kange
15 Neljap.	Tiidrik	
16 Rede	Risbert	
17 Laupääm	Tönnisse pääw	Külm,

Pulmad Rana: linnas. Joan. 2, 1.

18 Pühhap.	2. P. p. 3 K. P.	ja selged
19 Esmasp.	Sara	
20 Teisip.	Wabian Sebast.	ilmad.
21 Keskäd.	Neto	
22 Neljasp.	Madlena	 2, 43 e. l.
23 Rede	Potta	
24 Laupääm	Timoteus	Lund.

Pealikust Kavernauma: linnas. Matt. 8, 1.

25 Pühhap.	3 P. p. 3 K. P.	Paawli ümb.
26 Esmasp.	Polikarpus	Pehme ilm
27 Teisip.	Krisostomus	annab
28 Keskäd.	Karel	
29 Neljasp.	Samuel	 9, 19 p. l.
30 Rede	Adelgund	
31 Laupääm	An	paljo lund.

Ionemal selle fu päwal tõuseb päike pool tundi
pärast kello 8, ja lähheb loja pool tundi pärast
kello 3. Pääw on 7, ja ö 17 tundi pikk.

Kristus laewa peal. Matt. 8, 23.

1 Pühhap.	4. P. p. 3 R. P.	Külm
2 Esmasp.	Küünla pääw	
3 Teisip.	Hanna	lähhab
4 Keßnäd.	Beronika	
5 Neljasp.	Agata	 0, 21 p. l.
6 Rede	Tora	
7 Laupääw	Rikard	kangemaks.

Wina : mäest. Matt. 20, 1.

8 Pühhap.	9. P. e. K. üll. P.	Tuulsed
9 Esmasp.	Apollonia	
10 Teisip.	Kolaštika	ilmad.
11 Keßnäd	Elwina	
12 Neljasp.	Eulalia	 5, 0 p. l.
13 Rede	Penigna	
14 Laupääw	Walentin	Külm.

Külwi : mehhest. Luf. 8, 4.

15 Pühhap.	8. P. e. K. üll. P.	Miisked
16 Esmasp.	Tula	
17 Teisip.	Konstantia	uddused

18 Keßnäd.	Konfordia	ilmad.
19 Neljasp.	Simon Apost.	
20 Rede	Cigarius	 8, 50 p. l.
21 Laupääw	Iesaias	

Pimmedast tee äres. Luf. 18, 31.

22 Pühhap.	7. P. e. K. üll. P.	Peetri pääw
23 Esmasp.	Mina	
24 Teisip.	Wastla pääw	Eumme-
25 Keßnäd.	Maddise pääw	saddo
25 Keßnäd.	Tuhka pääw	ja
26 Neljasp.	Nestor	sulla.
27 Rede	Leander	
28 Laupääw	Juustus	 6, 28 e. l.

16nemal selle fu päwal tõuseb päife kello 7, lähheb loja kello 5. Pääw on 10, d 14 tundi pikk.

Kristust kiisaraks. Matt. 4, 1.

1 Pühhap.	1. P. Paastus	Selge
2 Esmasp.	Medea	
3 Teisip.	Kunikunde	taevas,
4 Keßnäd.	Valwe pääw	
5 Neljasp.	Angelus	weike külml.
6 Rede	Kotwrid	
7 Laup.	Perpetua	 0, 24 e. l.

Kananee naesest. Matt. 15, 21.

8 Pühhap.	2. P. Paastus	Põri pääw
9 Esmasp.	Prudentius	Selged
10 Teisip.	Mikeus	ja
11 Keßnäd.	Konstantin	külmad
12 Neljasp.	Kregor	ilmad,
13 Rede	Ernst	
14 Laupääw	Sakarias	 11, 6 e. l.

Kristus aiab furratid wälja. Luf. 11, 14.

15 Pühhap.	3. P. Paastus	wahhel
16 Esmasp.	Aleksander	lumme-
17 Teisip.	Truta	saddo.

18 Keßnäd.	Kabriel	Miisked
19 Neljasp.	Josep	
20 Rede	Olga	tuulsed
21 Laupääw	Pent	

5000 mehhe sõdtnisest. Joan. 6, 1.

22 Pühhap.	4. P. Paastus	 11, 57 e. l.
23 Esmasp.	Tiit	
24 Teisip.	Kasimir	
25 Keßnäd.	Paasto Maarj. p.	ilmad.
26 Neljasp.	Emanuel	
27 Rede	Kustas	
28 Laupääw	Rideon	

Jesús kiwvidega wißsatud. Joan. 8, 46.

29 Pühhap.	5. P. Paastus	 1, 0 p. l.
30 Esmasp.	Adonius	
31 Teisip.	Tetlaus	Külmad ööd.

8mal selle fu päwal tõuseb päike kello 6, lähheb loja kello 6. Pääw on 12 ja 8 12 tundi pikk.

1 Keßnäd.	Karjalast. pääw	Selge
2 Neljasp.	Paulina	
3 Rede	Werdinand	taewas,
4 Laupääw	Ambrosius	

Kristusse süüsesõitmisest. Matt. 21, 1.

5 Pühhap.	6. P. Paastus	 10, 45 e. l.
6 Esmasp.	Kõlestin	
7 Teisip.	Aron	weike
8 Keßnäd.	Liborius	
9 Neljasp.	Suur Neljap.	külm.
10 Rede	Suur Rede	
11 Laupääw	Leo	

Kristusse ülestõusmisest. Mark. 16, 1.

12 Pühhap.	Ülestõusm. P.	 6, 24 e. l.
13 Esmasp.	Teine Pühha	
14 Teisip.	Kolmas Pühha	Küni pääw
15 Keßnäd.	Dimpia	D külmad
16 Neljasp.	Karistus	ja
17 Rede	Rudolf	
18 Laupääw	Walerian	selged ilmad.

Kinnipandud uksest. Joan. 20, 19.

19 Pühhap.	1. P. p. üll. P.	 11, 43 p. l.
20 Esmasp.	Kakobina	
21 Teisip.	Adolarius	Kallis
22 Keßnäd.	Kajus	
23 Neljasp.	Jürri pääw	kewwadine
24 Rede	Albert	
25 Laupääw	Markusse pääw	ilm.

Heast karjatsest. Joan. 10, 12.

26 Pühhap.	2. P. p. üll. P.	 6, 48 p. l.
27 Esmasp.	Anastasiu	
28 Teisip.	Witalis	
29 Keßnäd.	Reimund	Selge taewas
30 Neljasp.	Grastus	annab soja.

12nemal selle fu päwal tõuseb päike pool tundi pärrast kello 4, ning lähheb loja pool tundi pärrast kello 7. Pääw on 15 ja 6 9 tundi pikk.

1 Rede	Wolbri pääw	Sojad
2 Laupääw	Sigismund	pääwad.
Ürritesse aia pärrast. Joan. 16, 16.		
3 Pühhap.	3. P. p. üll. P.	† Leidminne
4 Esmasp.	Wlorian	 10, 46 p.l.
5 Teisip.	Rothard	
6 Keßnäd.	Susanna	Pilwne
7 Neljasp.	Ulrika	taewaß
8 Rede	Danißlauß	
9 Laupääw	Niggolas	annab wihma.
Kristusse ärraminnemissest. Joan. 16, 5.		
10 Pühhap.	4. P. p. üll. P.	Wägga
11 Esmasp.	Pankratiuß	foe.
12 Teisip.	Henriette	
13 Keßnäd.	Sermatius	 0, 28 e. l.
14 Neljasp.	Kristjan	
15 Rede	Sohwi	Mürrißta-
16 Laupääw	Krööt	mißsed

Digest pallumissest. Joan. 16, 23.

17 Pühhap. | 5. P. p. üll. P. | wähhenda.

18 Esmasp.	Grit	wad suurt
19 Teisip.	Willip	
20 Keßnäd.	Ernestina	 8, 49 e. l.
21 Neljasp.	Taewamin. p.	soja.
	[Suur risti pääw.]	
22 Rede	Pontusina	Selge taewaß
23 Laupääw	Mili	

Rõmustajast Waimust. Joan. 15, 26.

24 Pühhap.	6. P. p. üll. P.	ja tuulsed
25 Esmasp.	Urbanuß	
26 Teisip.	Eduard	 11, 57 p. l.
27 Keßnäd.	Ludolw	
28 Neljasp.	Willem	ilmad.
29 Rede	Mart	
30 Laupääw	Wigand	Hea foe

Pühhast Waimust. Joan. 14, 23.

31 Pühhap. | Nelli Pühhi | ilm.

8mal selle fu päwal tõuseb päike pool tundi pärrast kello 3, ning lähheb loja pool tundi pärrast kello 8. Pääw on 17 ja ö 7 tundi pikk.

1 Esmasp.	Teine Pühha	Head
2 Teisip.	Kolmas Pühha	
3 Keßnäd.	Emma	 11, 55 e. l.
4 Neljasp.	Lariuð	
5 Rede	Ponimaatsiuð	ilmad.
6 Laupääw	Artemiuð	

Jesús ja Nikodemus. Joán. 3, 1.

7 Pühhap.	3 aino Summ. P.	Sojad páwad
8 Esmasp.	Medarduð	mürriðta-
9 Teisip.	Pertram	Pitkem páw
10 Keßnäd.	Hanð	
11 Neljasp.	Parnabað	 4, 11 p. l.
12 Rede	Pasiliðeð	
13 Laupääw	Tobias	miðsega,

Nikkast mehhest. Luk. 16, 19.

14 Pühhap.	1. P. p. 3 a. J. P.	rahhe
15 Esmasp.	Widi páaw	ja wihmaga.
16 Teisip.	Justina	Tormised
17 Keßnäd.	Nikander	
18 Neljasp.	Homeruð	 4, 17 p. l.

19 Rede	Kermaatsiuð	ilmad,
20 Laupääw	Wlorentin	

Surest õhtosõmaaiast. Luk. 14, 16.

21 Pühhap.	2. P. p. 3 a. J. P.	ja wihma,
22 Esmasp.	Karoliua	
23 Teisip.	Pasiliuð	selle järrel
24 Keßnäd.	Jani páaw	
25 Neljasp.	Webronia	 7, 32 e. l.
26 Rede	Jeremias	
27 Laupääw	Eadiðlauð	

Raddunud lambast. Luk. 15, 1.

28 Pühhap.	3. P. p. 3 a. J. P.	Kallid sojad
29 Esmasp.	Peetri Pawli p.	
30 Teisip.	Eufina	páwad.

Ionemal selle fu páwal touseb páike 3 we-
randit párrast kello 2, ning lähheb loja üks we-
rand párrast kello 9. Páaw on 18 ning üks pool,
õ pool fuet tundi pitk.

1	Reßnäd.	Leobald	Kallid
2	Neljasp.	Heina Maria p.	
3	Rede	Kornelius	2, 32 e. l.
4	Laupäam	Ulrik	

Olge armolisfed. Luf. 6, 36.

5	Pühhap.	4. P. p. 3 a. J. P.	sojad
6	Esmaasp.	Hektor	pawad.
7	Teisip.	Demetrius	
8	Reßnäd.	Kilian	Ilmad
9	Neljasp.	Kirillus	lähwad
10	Rede	7 Wenda	
11	Laupäam	Eleonora	5, 5 e. l.

Rohkest kallafagist. Luf. 5, 1.

12	Pühhap.	5 P. p. 3 a. J. P.	ikka sojemaks
13	Esmaasp.	Marreta pääw	
14	Teisip.	Ponawent	ja tullemad
15	Reßnäd.	Apost. Jaggam.	
16	Neljasp.	August	kanged
17	Rede	Aleksius	
18	Laupäam	Rosina	11, 23 p. l.

Wariferide digussest. Matt. 5, 20.

19	Pühhap.	6. P. p. 3 a. J. P.	mürrišta:
20	Esmaasp.	Elias	mißfed.
21	Teisip.	Daniel	Wägga
22	Reßnäd.	Maria Madal.	head
23	Neljasp.	Deßar	
24	Rede	Kristina	6, 0 p. l.
25	Laupäam	Jakobi pääw	

4000 mehhe södtmissfest. Mark. 8, 1.

26	Pühhap.	7. P. p. 3 a. J. P.	sumwisfed
27	Esmaasp.	Marta	
28	Teisip.	Pantaleon	
29	Reßnäd.	Olowi pääw	pawad.
30	Neljasp.	Kermanus	
31	Rede	Kristwrid	

12nemal selle ku päwal tõuseb päike pool tundi
pärast kello 3, ning lähheb loja pool tundi pä-
rast kello 8. Pääw on 17, ja ö 7 tundi pikk.

1	Laupääd	Petri wang.	 6, 13 p. l.
Walle-prohwetideft. Matt. 7, 15.			
2	Pühhap.	8. P. p. 3 a. J. P.	Mittokord
3	Esmaasp.	Cleasari	fantid
4	Teisip.	Dominikus	
5	Reßnäd.	Dswald	ja
6	Neljaasp.	Eugenius	
7	Rede	Dönno	willud
8	Laupääd	Kerhard	ilmad.
Ullefokhtuseft maia-piddajast. Luf. 16, 1.			
9	Pühhap.	9. P. p. 3 a. J. P.	 3, 25 p. l.
10	Esmaasp.	Lauritse pääw	
11	Teisip.	Herman	Selle järrel
12	Reßnäd.	Klara	
13	Neljaasp.	Hildebert	tullemad
14	Rede	Klementine	
15	Laupääd	Rukki Maria p.	head

Jerusalemma ärrarifmisest. Luf. 16, 41.

16 Pühhap. | 10. P. p. 3 a. J. P. | 6, 53 e. l.

17	Esmaasp.	Willibald	sojad
18	Teisip.	Peno	
19	Reßnäd.	Sebald	pawad.
20	Neljaasp.	Pernard	
21	Rede	Rut	
22	Laupääd	Willibert	Wihma

Wariserist ja tõlnerist. Luf. 18, 9.

23	Pühhap.	11. P. p. 3 a. J. P.	 5, 44 e. l.
24	Esmaasp.	Pärtli pääw	
25	Teisip.	Ludwik	
26	Reßnäd.	Treneus	ja
27	Neljaasp.	Kebhard	
28	Rede	Augustinus	tuult.
29	Laupääd	Joann. hukkasam.	

Kurdist ja feletumast. Mark. 7. 31.

30	Pühhap.	12. P. p. 3 a. J. P.	 6, 53 e. l.
31	Esmaasp.	Rebekka	

14nemal selle ku päwal tõuseb päife 3 werandit pärrast kello 4, ning lähheb loia werand pärrast kello 7. Pääw on 14 ning üks pool, ja 6 pool kümnet tundi pitk.

1 Teisip.	Egidius	Ilmad
2 Keisnäd.	Eisa	on
3 Neljasp.	Reinard	ikka weel
4 Rede	Kai	
5 Laupääm	Moses	

Preestrist ja lewitist. Luf. 10, 23.

6 Pühhap.	13 P. p. 3 a. J. P.	
7 Esmasp.	Regina	 11, 53 p. l.
8 Teisip.	Maria sündim.	wägga
9 Keisnäd.	Pruno	head.
10 Neljasp.	Costenes	
11 Rede	Probus	Põri pääw
12 Laupääm	Eirus	Eiis

Kümnest piddali = rõbbisest. Luf. 17, 11.

13 Pühhap.	14 P. p. 3 a. P. J.	
14 Esmasp.	+ üllendaminne	 3, 35 p. l.
15 Teisip.	Nikodemus	
16 Keisnäd.	Leontina	tullemad
17 Neljasp.	Josepina	tuulsed
18 Rede	Kotlob	
19 Laupääm	Werner	ja

Mammonast. Matt. 6, 24.		
20 Pühhap.	15. P. p. 3 a. J. P.	
21 Esmasp.	Mattensse pääw	 10, 11 p. l.
22 Teisip.	Morits	
23 Keisnäd.	Dsea	wihmased
24 Neljasp.	Joann. samin.	
25 Rede	Kleowas	ilmad.
26 Laupääm	Joann. õppet.	

Raini:linna surnust. Luf. 7, 11.

27 Pühhap.	16. P. p. 3 a. J. P.	Selge
28 Esmasp.	Wentzel	taewas.
29 Teisip.	Mihkli pääw	 1, 30 e. l.
30 Keisnäd.	Hironimus	

11 nemal selle fu päwal tõuseb päike kello 6, ning lähheb loja kello 6. Pääw on 12 ning 3 ka 12 tundi pitk.

1 Neljasp.	Wolmar	Ilmad
2 Rede	Woldemar	lähwad
3 Laupäaw	Jairus	niiskes

Wee; többisest. Luk. 14, 1.

4 Pühhap.	17. P. p. 3a. J. P.	ja
5 Esmasp.	Leifusse Püh.	kulmaks,
6 Teisip.	Bridebert	uddune
7 Keßnäd.	Lowisa	 7, 22 e. l.
8 Neljasp.	Malo	
9 Rede	Tomasia	ja
10 Laupäaw	Tionisius	wihmane
	Melkior	

Suremast käsust. Matt. 22, 34.

11 Pühhap.	18. P. p. 3a. J. P.	ilm.
12 Esmasp.	Walwrid	Selle
13 Teisip.	Teresa	
14 Keßnäd.	Kalikstus	 2, 11 e. l.
15 Neljasp.	Heddo	
16 Rede	Kallus	järrel
17 Laupäaw	Leonhard	mõnned

Ulwatud innimesest. Matt. 9, 1.

18 Pühhap.	19. P. p. 3a. J. P.	süggisefed
19 Esmasp.	Lukasfe päaw	pawad.
20 Teisip.	Lutsius	
21 Keßnäd.	Weliitsius	 5, 58 p. l.
22 Neljasp.	Ursel	
23 Rede	Kordula	Tormised
24 Laupäaw	Sewerin	
	Salome	

Pulma rifest. Matt. 22, 1.

25 Pühhap.	20. P. p. 3a. J. P.	Lutterusse
26 Esmasp.	öige usso illeswötm. Püh.	
27 Teisip.	Amandus	ilmad.
28 Keßnäd.	Kapitolin	
29 Neljasp.	Simon Judas	 3, 44 p. l.
30 Rede	Engelhard	
31 Laupäaw	Absalon	Wihma.
	Wolfgang	

16nemal selle fu päwal tõuseb päike pool tundi
parrast kello 7, ning lähheb loja pool tundi pä-
rast kello 5. Päaw on 9, ja õ 15 tundi pikk.

Runningamehhe poiaft. Joan. 4, 77.

1 Pühhap.	21. P. p. 3a. S. P.	Pahhad
2 Esmasp.	Pühhade pääw	niisked
3 Teisip.	Kotlieb	ilmad.
4 Keßnäd.	Otto	
5 Neljasp.	Plandina	 2, 45 e. l.
6 Rede	Käspär	
7 Laupääw	Paltasar	

Kawwalast sullaseft. Matt. 18, 23.

8 Pühhap.	22. P. p. 3a. S. P.	Wihma
9 Esmasp.	Joobst	ja
10 Teisip.	Martin Lutter	
11 Keßnäd.	Martin piisk.	
12 Neljasp.	Jonas	 3, 22 p. l.
13 Rede	Arkadius	
14 Laupääw	Pridif	tuult.

Kohto: rahhast. Matt. 22, 15.

15 Pühhap.	23 P. p. 3a. S. P.	Lumme.
16 Esmasp.	Ottomar	
17 Teisip.	Alweus	tuisfo.

18 Keßnäd.	Kelafius	Selged
19 Neljasp.	Liisket	
20 Rede	Amos	 3, 29 p. l.
21 Laupääw	Maria ohwerd.	ja

Jairi tütreft. Matt. 9, 18.

22 Pühhap.	24. P. p. 3a. S. P.	fülmad
23 Esmasp.	Surn. mälles. p.	
24 Teisip.	Klement	ilmad.
25 Keßnäd.	Jofias	
26 Neljasp.	Kadrina pääw	Lund
27 Rede	Konrad	
28 Laupääw	Getta	
	Künter	 4, 52 e. l.

Kristusfe siäse: sõitmiäseft. Matt. 21, 1.

29 Pühhap.	1. Krist. tull. P.	ja
30 Esmasp.	Andrese pääw	fülma.

Ionemal selle ku päwal tõuseb päife pool tundi pärrast kello 8, ning lähheb loja pool tundi pärrast kello 3. Pääw on 7, ja õ 17 tundi pirk.

1 Teisip.	Arend	Kaunis
2 Keßnäd.	Kandidus	fange
3 Neljasp.	Jula	
4 Rede	Parbo	 10,54 p.l.
5 Laupääm	Sabina	

Tähhed enne wimist päwa. Luf. 21, 25.

6 Pühhap.	2 Krist. tull. P.	külm.
7 Esmasp.	Niggola pääw	Lummefaddo.
8 Teisip.	Antonia	Heitlik
9 Keßnäd.	Maria samin.	ilm.
10 Neljasp.	Judit	Lühhem p.
11 Rede	Elso	
12 Laupääm	Otilia	 7,26 e.l.

Joannes wangi tornis. Matt. 11, 2.

13 Pühhap.	3. Krist. tull. P.	Lund
14 Esmasp.	Nikasiu	
15 Teisip.	Johanna	ja
16 Keßnäd.	Albina	
17 Neljasp.	Ignaatius	külma

18 Rede	Kristom	tulleb.
19 Laupääm	Pot	

Joannesse tunnistusfest. Joann. 1, 19.

20 Pühhap.	4. Krist. tull. P.	 0,27 p. l.
21 Esmasp.	Toma pääw	
22 Teisip.	Peata	Selged
23 Keßnäd.	Tagobert	
24 Neljasp.	Adam, Ewa	päwad
25 Rede	Jõulo	
26 Laupääm	Teine Pühha	ja

Jumeks-pannemisfest. Luf. 2, 33.

27 Pühhap.	P. p. Jõulo	 5, 2 p. l.
28 Esmasp.	Kolmas Pühha	
29 Teisip.	Süta laste pääw	
30 Keßnäd.	Noa	allatine
31 Neljasp.	Dawet	
	Silweßer	külm.

ionemal selle ku päwal tõuseb päike werand pärrast kello 9, ja lähheb loja 3 werandit pärrast kello 2. Pääw on 5 ja üks pool, ja d 18 ja üks pool tundi pikk.

Alasta muutmisfed.

Kewwade hakkab 8. Paasto-ku päwal, kello 1, 4 min. p. l. Siis on pääw ja õ ühhepittused.

Sui hakkab 9. Jani-ku päwal, kello 2, 30 min. e. l. Siis on meil kõige pitkem pääw.

Süggise hakkab 11. Mihkli-ku päwal, kello 5, 51 min. p. l. Siis on pääw ja õ ühhepittused.

Talwe hakkab 10mal Jõulo-ku päwal, kello 5, 7 min. e. l. Siis on meil kõige lühhem pääw.

Päwa- ja Ku-warjutamissed.

Sel 1859 aastal warjutakse Päike nelli kord ja Ku kaks kord, agga meie maal ei olle mitte ühtegi nähha.

Teadaandminne,

mil aial ramatud Posti-maias wasto wõetakse, ja mil aial postid ramatud Tallinna towad.

Wasto wõetakse:

Peterburri ja Tartu linna pole: Restnädala ja Laupäwa hommiko kello 9sast lõuneni kello 12.

Riga ja Perno linna pole: Teisipääw ja Nede kello 9sast hommiko senni kui pärrast lõunat kello 2.

Saabsalu ja Paide linna: Pühapäw ja Neljaspääw hommiko kello 9sast senni kui kello 2 p. l.

Postid towad ramatud:

Peterburrist ja Riga linnast: Neljaspäwa ja Pühapäwa õhtul.

Saabsalust ja Paidest: Restnädal ja Laupäw.

K r o n o p ü h h a d ,
mis ue kirriko seadusse järrele ka Maakirri-
futes nenda kui Paasto jutlusse päwad
tullemad piddada:

1) Kõnni-ku 19. päwal. Meie sure Keisri
Herra Aleksander Nikolajewitsi wallitsusse
hakkatusse pääw.

2) Jüri-ku 17. päwal. Meie sure Keisri Herra
Aleksander Nikolajewitsi sündimisse pääw.

3) Jüri-ku 23. päwal. Keisri Herra Emma,
õnna Keisri Nikolai Pawlowitsi lesse Proua
Aleksandra Weodorowna nimme pääw.

4) Heina-ku 1. päwal. Keisri Herra Emma,
õnna Keisri Nikolai Pawlowitsi lesse Proua,
Aleksandra Weodorowna sündimisse pääw.

5) Heina-ku 22. päwal. Meie sure Keisri
Proua Maria Aleksandrowna nimme pääw.

6) Heina-ku 27. päwal. Meie sure Keisri Proua
Maria Aleksandrowna sündimisse pääw.

7) Leikusse-ku 26. päwal. Meie Sure Keisri
Herra Aleksander Nikolajewitsi ja Emma
abbikasa Kronimisse pääw.

8) Leikusse-ku 30. päwal. Meie sure Keisri
Herra Aleksander Nikolajewitsi nimme pääw.

- 9) Mihkli:ku 8. päwal. Isesarewitsi Surewüsti Nikolai Aleksandrowitsi, Wenne:rigi aujärje pärris pärrija sündimisse päaw.
 10) Jüulo:ku 6. päwal. Isesarewitsi Surewüsti Nikolai Aleksandrowitsi, Wenne:rigi aujärje pärris pärrija nimme päaw.

Keisri Herra Suggoselts.

Aleksander II. Nikolajewits, Kõige Wenne:rigi wallitseja ja Keiser, Pohla:ma Kuningas j. n. e., sünd. 17. Jüri:ku p. 1818.
 Maria Aleksandrowna, Keisri Proua sünd. 27. Heina:ku p. 1824.

Nende lapsed:

- 1) Nikolai Aleksandrowits, Isesarewits, Suurwüsti ja Wenne:rigi aujärje pärris pärrija sünd. 8. Mihkli:ku päwal 1843.
- 2) Aleksander Aleksandrowits, Suurwüsti, sünd. 26. Kuu:la:ku päwal 1845.
- 3) Wladimir Aleksandrowits, Suurwüsti, sünd. 10. Aprillil 1847.
- 4) Aleksei Aleksandrowits, Suurwüsti, sünd. 2. Meäri:ku p. 1850.
- 5) Maria Aleksandrowna, Surewüsti Printses, sünd. 5. Oktobril 1853.
- 6) Sergei Aleksandrowits, Suurwüsti, sünd. 29. Aprillil:ku p. 1857.

Aleksandra Weodorowna, Keisri Herra Emma ja õnna Keisri Nikolai Pawlowitsi leß:proua, sünd. 1. Jüli 1798.

Emma teised lapsed:

- 1) Konstantin Nikolajewits, Suurwüsti, sünd. 9. Septbril 1827.
 Emma Proua Aleksandra Josepowna, sünd. 26. Jani:ku p. 1830.

Nende lapsed, Suurwüstitid:

- Nikolai Konstantinowits, sünd. 2. Kuu:la:ku p. 1850.
 Olga Konstantinowna, sünd. 22. Leikuse:ku p. 1851.
 Wera Konstantinowna, sünd. 4. Kuu:la:ku p. 1854.
 Konstantin Konstantinowits, sünd. 10. Leikuse:ku p. 1858.
- 2) Nikolai Nikolajewits, Suurwüsti, sünd. 27. Jüli 1831.
 Emma Proua Aleksandra Petrowna, sünd. 21. Mai:ku päwal 1838.
- Nende laps:
- Nikolai Nikolajewits, Suurwüsti, sünd. 6. Salwe:ku p. 1856.
- 3) Mihail Nikolajewits, Suurwüsti, sünd. 13. Oktobril 1832.

Temma Prava Olga Weodorowna, sünd.
8. Mihkli:ku p. 1839.

4) Maria Nikolajewna, Suurwürsti Printsess,
Leichtenbergi Printsi Maksimiliani leß: proua,
sünd. 6. Augustil 1819.

Temma lapsed:

Würstid ja würstinad Romanowski, Leichtenbergi
Hertsogid ja Hertsoginad,

Würst Nikolai Maksimilianowits, sünd.
23. Juli:ku päwal 1843.

Würst Eugen Maksimilianowits, sünd.
27. Januari:ku päwal 1847.

Würst Sergei Maksimilianowits, sünd. 8.
Tetsembri:ku päwal 1849.

Würst Georg Maksimilianowits, sünd.
17. Webruari:ku päwal 1852.

Würstina Maria Maksimilianowna, sünd.
4. Oktobri:ku päwal 1841.

Würstina Eugenia Maksimilianowna, sünd.
20. Marci:ku päwal 1845.

5) Suurwürsti printsess Olga Nikolajewna, Wür-
tembergi Printsi Karl Wridriki Aleksandre
proua; sünd. 30. Aug. 1822.

Helena Pawlowna, Würtembergi Printsess, Suur-
würsti Mihail Pawlowitsi leß: proua; sünd.
28. Tetsembril 1806.

Temma laps:

Katarina Mihailowna, Meklenpurri-Strelitsi
Hertsogi Georgi proua; sünd. 16. Aug. 1827.

Maria Pawlowna, Suurwürsti Printsess, Wei-
mari:ma wallitseja Karl Wridriki leß: proua;
sünd. 4. Webruaril 1786.

Anna Pawlowna, Suurwürsti Printsess, Hol-
landi:ma kuninga, Willemi II. leß: proua
sünd. 7. Jan. 1795.

Sobbose, weikse ja kauba-ladad.

I. Cesti:ma Rubbermangus.

Tallinnas: 1) Jani:ku 20masti päwast ku otsani. 2) Mihkli-
ku 26mal, 27mal ja 28mal päwal.

Nakwere: linnas: 1) Neäri:ku 27mal ja 28mal päwal.
2) Jani:ku 16mal ja 17mal p. 3) Mihkli: päwal.

Paide: linnas: 1) Künla:ku 3mal päwal. 2) Jani:ku
25mal päwal. 3) Mihkli:ku 10mal ja 11mal päwal.
4) Talwe:ku 8mal ja 9mal päwal.

Saabsalo: linnas: 1) Neäri:ku 10mal ja 11mal päwal.
2) Mihkli:ku 14mal ja 15mal päwal.

Paldiski: linnas: 1) 2sel ja 3mal Künla:ku päwal.
2) Mihkli:ku 21mal ja 22mal päwal.

Lihhola: linnas: 1) Esmapäwal enne Wastla: päwa.
2) Mihkli:ku 24mal päwal.

Naplas: 1) esimesesl redel pärrast Mihkli: päwa. 2) kol-
mandamal redel pärrast Neäri päwa.

Reblastes: 1) Mihkli: päwal ja faks päwa se järrele.
2) Neäri:ku 23mal ja 24mal päwal.

Merjama-kirikko jures: 3mal Kristusse tullemise Pühhal.
Ortital: Neäri-ku 7mal ja 8mal päwal.

Kolloweres: Neäri-ku 17mal ja 18mal päwal, ja Wina-ku 4mal ja 5mal päwal.

Jõhwiis: Mikhli-ku 24mal ja 25mal päwal.

Keila-kirikko jures: Mikhli-p. ja kaks päwa se järrele.

Jõelähtmes: nädal pärrast Mikhli-päwa.

Ue-mõisas Süd-Sarjomaal, **Kuiwajõe-kõrtsi** jures 14mal, 15mal ja 16mal Mikhli-ku päwal.

Rubbermango kohte kasso järrele ei olle lubba, ei laupäwal egga pühapäwal lata piddada, waid, kui nenda juhtub, peab sedda teise nädala esimesel argipäwal petama.

II. Pihwlandi-ma Rubbermangus.

Sarto-linnas: 1) Suur saksa laat, hakkab pääw pärrast 3 Runninga päwa, petakse 3 nädalat. 2) Peetri-laad, 29mal Jani-ku p. 3) 9mal Mikhli-ku p. 4) Mikhli-laad 29mal Mikhli-ku päwal.

Perno-linnas: 1) 20mal Heina-ku p., saksa laat; petakse 3 nädalat. 2) Weikse- ja hobbuselaad Esmaspäwal ja Teispäwal enne Mikhli-päwa. Kolmas laat petakse Esmaspäwal ja Teispäwal pärrast 3mat Kr. tullemisse P.

Willandi-linnas: 1) Saksa laat 2sel Künla-ku p. 2) Jani-päwa laat. 3) Mikhli-laad 24mal Mikhli-laad 24mal Mikhli-ku päwal.

Kuresfäre-linnas: 1) 2mal Künla-ku p. hakkab suur saksa laat; petakse 12 päwa. 2) 15mal Mikhli-ku p. hobbose- ja weikselaat, petakse 3 päwa.

Werro-linnas: 1) 22mal Künla-ku päwal suur saksa laat, 8 päwa. 2) Jani-päwal. 3) 24mal Mikhli-ku päwal. 4) 10mal Talwe-ku päwal.

Walga-linnas: 1) Saksa laat hakkab 2sel Künla-ku p., petakse 8 p. 2) Jani-päwa laat. 3) Mikhli-laad 29mal Mikhli-ku päwal. 4) Mardi-päwa laat.

Wastse-linnas: Mikhli-päwal.

Abja-mõisas: Mikhli-ku 2sel ja 3mal päwal.

Antso-mõisas: Mikhli-ku 14mal päwal.

Audro-mõisas: 1) Neede enne Wastla-päwa. 2) 17mal ja 18mal Mikhli-ku päwal.

Selme-mõisas: 15mal Leikuse-ku päwal.

Käo-mõisas: 10mal Porri-ku päwal.

Kantsu-mõisas: 30mal Ruffi-ku päwal.

Kastna-mõisas: 5mal Mikhli-ku päwal.

Killingi-mõisas: 1sel, 2sel ja 3mal Mikhli-ku päwal.

Kirrepeäl: 17mal Mikhli-ku päwal.

Koorte-mõisas: 15mal Mikhli-ku päwal.

Waste-mõisas: Porri-ku 2sel ja 3mal päwal.

Kosse-mõisas: 24mal Ruffi-ku päwal.

Lustimerre-mõisas: 15mal Porri-ku päwal.

Mõnniste-mõisas: 10mal Mikhli-ku päwal.

Moisekaste-mõisas: 10mal Leikuse-ku päwal.

Mustwees: Mardi-päwal.

Põltsamaal: 17mal Mikhli-ku päwal.

Põrawerre-mõisas: 13mal Mikhli-ku päwal.

Näppinas: 4mal ja 5mal Mikhli-ku päwal.

Nossi-mõisas: 24mal Leikuse-ku päwal.

Nõuge-mõisas: 8mal Mikhli-ku päwal.

Seino-mõisas: 21mal Mikhli-ku päwal.

Tarweste-mõisas: Peetri-päwal.

Weski-mõisas: 15mal Porri-ku päwal.

Narwa-lin peab linna, weikse ja hobbose-lata 5mast Künla-ku päwani — ja 20mast Künla-ku päwani.

Sumal kaitseb neid, kes Teda kardavad.

Raigu alewis elas üks rikas mees, Peeter Kurg, kelle päralt olid tema kena õue ümber head wiljamaad. Kõik hooned olid kindlad ja häästi kohendatud ja aedade peale waadates pidi igamees tunnistama: „Selle koha peremees on jõukas, aga kaa õige töõtegija!“ Ja kellele see õnneks sai peremehega tuttawaks saada, see pidi pealegi tunnistama: „See rikas mees on kaa üks auus mees!“

Peeter Kurg oli pea seitsemekümneaastane ja alles poisimees. Tema kadunud wanematel polnud muud last olnud, ja Peetril muud sugulast ei olnud, kui tema ema wenna-poeg Tiirik Turb. See elas alewi teisel otsal waesuses, sest et ta alati medeles siin ja seal laadal ja kõrtsi paikades ja püüdis hobusid wahetades rikkaks jääda, aga jättis põllu harimise naese ja orjade hooletse. Niisuguse kõlwatumaga meie auus Peeter

ei wõinud seltsida, ja niisugusele tema kaa ei raatsinud oma kena kohta ega oma suurt wara jätta raisata.

Peetril oli perenaese asemel üks wanalane tüdruk Triinu Baher nimi, keda paremat tema kusti poleks leidnud. Kui Peetri wanemad kolmekümne aasta eest olid puhkama läinud, siis jäi nende endine ümmardaja Triinu temale koduse töö toimetajaks. See oli kõikipidi hoolekandja ja truud, osaw ja mõistlik naesterahwas, kahju aga, et ta raamatut ei osanud, et ta küll Sumala sõna ja püha kogudust wäga armastas.

Põllu töö juures oli Peetril nüüd tema noor kaswatik Juhan Rõngg abiks. Juhan oli üks waene laps, keda Peeter oli wõtnud kaswatada, kui see seitse aastane oma wanematest oli mahajäänud. Waata, see oli nüüd priiske nautiga noormees, kes oskas raamatut, kirjutas ja rehendas kaa, nii kui temasugusele tarwis oli. Pealegi oli tema üks hea ja mõistlik töõtegija, nõnda et Peeter wõis julgeste kõik tööd tema hooletse jätta, kui ta ajuti mõneks nädalaks kotu ära oli. Peeter armastas oma wiimistes elu

aastates wāaga lindusid. Neid oli temal mitul pered, ja neid wiis tema pärast heina aega, wiiskümmend wersta maad, ühe paigale, kus neile rohket toitu oli, ja siis palju met saatfid. Sel ajal oli tema maja ja pere aima Triinu ja Juhani hooleks.

Juhanil oli aga see wiga, et ta hakkas seda tüdrukut tagahoidma, kes sel ajal wana Triinut teenis. Kai Rāngg oli küll muidu priiske nāuga ja wāle töötégija inimene, et aga rahwas rāakis, kui peaks Kai olema oma emasse, kes kord warguse pärast kolm aastat tuhtuones olnud. Aga kui nüüd Peetri majast kadusid kaks hõbe lusikat ära, ei siis arwatud kogu ni mite Kaie peale, waid üks reis-sel, kes kõõgis leiba saanud, pidi süüd kandma.

Kai lootis kaa, et ta ita kord pidi Juhani le ja selle pere perenaeseks saama. Rahwas rāakis otse läbi segamine, et wana Peeter teinud oma wiimise seadmise, et kõik tema wara pidi Juhani, tema kaswatiku kätte saama. Ja see sundis kaa ühel puhapäawal, et Peeter kutsus Juhani oma kambri, ja rāakis temale mis ta

teinud ja kuhu ta oma seadmise-kirja oli pannud. Wiimaks manitses ta weel Juhani hāas-ti enese eest hoolt kanda ja sest wait seista, mis ta praegu oli kuulnud.

Juhan astus pool uimane kambrist tupa tagasi, sest ta polnud ial mõelnudki sedasugust kuulda saada.

Pärast seda läks Peeter ree-tee ajal Kiwi-jõe le kaubeldatud linnu puid tooma ja jäi oma sulase ja hoostega trahterile, kuhu linnu puud olid mahapandud. Runni tema seal paigal oli ja hobused said sõõdetud, kogu sinna palju külamehi, ja need lobisesid sest ja teisest. Polnud see Peetri wiis rahwa tühje juttusid tähele panna; ta istus isepäine ahju pingil, tõmbas piipu ja jõi oma õlut. Aga et ta ju pidi rahwa kokukogumise tähele panema, siis päris ta trahteri perenaese käest, mis asja pärast rahwas täna olid kokukogunud.

Perenaene hakkas nukra healega:

„Sa ju tead, Peetri onu, et meie kohtu kirjutaja on surnud. Sest nüüd kümme aastat teed, kui ta meile tuli oma naese ja oma ainsa

tütre Leenaga. Mina mälestan veel, otsegu oleks see wast mullu olnud, kui see kene ja wiisakas naene meie külasse tuli, ja kõi pani-me imeks mis kallid ja peened riided ja uhked asjad temal olid, otsegu suurt sugu inimesel. Kõl rahwas jutustas sest paarist kaa mõnda kurja ja et mees oli, naese wastu armata, liig wana, ja filmist näutu, aga naene otsegu lillekene. Kes teab kuidas nende asi oli, aga weike tütarlaps oli küla laste meelest wāaga armas. Tema ema õpetas teda kodu ja enam kui koolmeister õhtas, ja laulma õppis Leena, et see on imeline kuulda, otsegu Jumala inglid laulawad."

"Korraga ema jõi haigeks. Kõl kutsuti tohtrid kaks ja kolm teda vaatama, aga seal ei aidanud inimeste abi, ega ükski rohi. Temal oli tiiskuse haigus ja ta lõppes pääw pääwalt waesemaks. Nii kui lumi kewade kaub päikese paistel, nõnda kadus temagi kewade siit ilmast. Waene weike Leena nuttis kõi palju, aga mis seal oli parata? Ei inimese abi sinna enam ei mõõdunud!"

"Kaks aastat pärast seda, õiete Jõulu eel, jõi nüüd kaa kirjutaja haigeks. Neli nädalat oli ta maas, ja rahwas rääkis, et tema olnud soojas tomes. Tema kolmeteistkümnene aastane Leena tallitas teda, et ükski paremine ei oleks jõudnud. Kõl ta kandis tema eest häästi hoolt, aga surma wastu rohtu kusti poolt pole leida."

"Sai tema wara kohtu kirja pandud, siis ilmus, et weikese Leenaga kõi oli hale lugu. Kõi tema ema riided ja kallid asjad said aukfioni pandud ja waewalt sai mõlg tasutud, aga lapsele ei jäänud kopikatki. Seal ta nüüd on üks sandilaps, isata, emata ja warata. Täna peab nüüd koguduse kulu peale teda kellegi jure pandama, et aasta ümber veel mõib koolis kää, ennegu ta teenistuse kohta peab nõudma. Et ütles nüüd, Peetri onu, eks see ole üks wāaga hale lugu? See teeb mulle walu, otsegu oleks kiwi mu südame peale langenud!"

Nõnda rääkis perenaene ja pühkis põllega oma filmi.

Peeter ei lausunud sõnakest, lükkas õlle kanu kõrwale ja läks õue. Seal ta kaskis sulast

hoosteale kaerad ete anda ja linnu puud ree peale kinnitada. Sai ta siis veel tük aega reialusel edasi tagasi astunud, siis pööras ta jälle tupa minema.

Toas oli nüüd teine lugu. Kohtumees istus laua ülemal otsal ja küsis: „Kuida asi edasi läheb? Eks ükski mõta tütarlapse enese hooletale?“

„Kuekümne rublaga ma mõtan, kui kogudus veel maksab kooli raamatud ja riided!“ ütles üks kräsupea mees.

„Kuekümne rublaga! — Eks keegi lepi vähemaga?“ —

„Wiekümne rublaga!“ hüüdis luukur ratsap, „kui raamatud ja riided saamad pealegi antud!“

„Wiekümne rublaga!“ — Eks keegi lepi vähemaga? —

Kõik seisid wait, ja kohtumees hakkas jälle: „Eks keegi lepi vähemaga? — Wiekümne rublaga! esimeseks! — Wiekümne rublaga! — Wiekümne rublaga! — teiseks! — Wiekümne rublaga!“

„Dot, oot!“ hüüdis korraka üks mees toa teiselt otsalt, ja Peetri onu astus laua ligidale.

„Mina korjan teda ära. Mina mõtan teda ilma maksuta, ja teie, Riivijõe mehed, mõite oma wiiskümme rubla enesele hoida! — Kas keegi ehk lubab enam teha? muidu on tütarlaps minu päralt!“

Kõik wahtisid laia suuga Peetri peale.

„Weel kord!“ ütles tema, „mina pärin teda ilma maksuta!“ — Ükski ei lausunud sõnakest, aga kohtumees lõi haamriga laua peale: top! — ja Leena jäi nüüd Peetri hooletale!

Seal sai kõrtsi perenaene põhjani rõõmsaks ja kiitis: „Waat se on hea, Peetri onu, see on wääga hea! Ilmaski ta ei mõi paremat põlwe kätte saada! — Aga nüüd pead sa kaa näha saama, mis kena lapsuke ta on, oma ema filmist kukkunud peast jalust saadik! — Kui küla rahwas kogu tulid, siis jooksis ta kõõki ja nutab seal. Nüüd lähen ma teda tupa tooma. Ma ei mõista seda rääkidagi, kuidas see mulle rõõmuks on!“

Hobused olid kaerad ärasõõnud ja Peeter käskis hobused ete pana.

Perenaene tuli Leenaga tupa. Plikake kisen-

das täie healega. Peetri lahke sõna waigistas teda jälle, ja kui ta kuulda sai, et ta sinna alewiisse pidi saama, kuhu tema isa ja ema saanud maetud, siis jäi tema wait, et ta küll weel ikitas; ta ju pidi üsna mõõra rahwa juure saama!

Perenaene andis Leenale tema oma koutud kindad kätte ja määsis teda peast jalani ühe suure waeba siisse ja saatis teda reele. Pea olid kõik asjad leidnud, sulane laksutas piitsaga ja priisked hobused ruttasid Raigu alewiisse tagasi.

Kusagi poleks Leena paremat põlwe mõinud leida, kui wana Peetri majas, kes muretses temale kõik, mis temale aga tarwis läks, sest ta saatis teda kooli ja leeritas teda kaa. Küll kooli lapsed wahtisid teda esite laia silmaga, aga pea seltsisid nemad temaga ja õppisid teda südamest armastama. Koolmeister oli Leenaga määga rahul ja kiitis Leenat kõige targemaks õppimise poolest ja kõige selgemaks elu wiiside poolest. Leeri ajal tunnistas kaa õpetaja, et Leenast ülemat kedagi temal õpetuse al polnud olnud. Kui siis aasta pärast suurel Reedel

Leena sai esimest korda püha lauale wastu mõetud, siis kingis Peeter temale uue rublatuki, ja wana Triinu, kes temale teiseks emaks heitnud, muretses temale ued rided selga. Waata, see kõik oli waese lapsele suureks rõõmuks. Dlefsid aga tema wanemad weel elus olnud! Küll tütar kippus sagedaste pühapäewa õhtul isa ja ema haua peale nutma, aga neid endid temale enam ei olnud!

Leena jäi nüüd pere tüdrukuks. Isar ja ägar oli ta enne ju mitmele tööle; wana Triinu juhatas teda weel kõik maja ja peretööd ärategema, ja poole aastaga oli temal kõik töö selge. Sai Leena kahe aastaga täieks kaswanud, siis oli ta üks määga kena ja kõikipidi laitmata tütarlaps ja kõige rahwa meelest armas. Kui teised orjad pühapäewil pärast lõunat kippusid puhkama, siis pidi Leenake wana Triinule Peetri Piiblist etelugema, esite Ewangeliumi sõnad, mis nemad kirikus ju olid kuulnud, ja siis Joosepist ja tema isast Jaagupist, ja Taametist, aga iseäranis Jeesuse Kristuse kannatamisest, kaa kalli mäe-jutluse sõnad. Kõik

seba oskas Leena nii kenaste äralugeda, et mana Triinul igaford wesi mööda palgid jooksis. Ja wahete wahelt laulis ta siis oma kena healega need kallid laulud, mis ta oma kadunud emast oli õppinud, et igaühe meelest see oli wäga armas kuulda.

Juhanile sündis pea ise luugu, mis ta esite ei teadnud äramõista. Kui Leena laulis, kui ta oma selge sõstra-karwa filmadega tema peale waatas, siis see hakkas Juhani südame peale nõnda, et ta koha tundis: Ei Kaie enam sünni Leena kõrwa asjaks armata. Pea oli Leena tema ainus mõte, kus Juhan liikus ja oli.

Uga Juhan oli kaa Leena meelest armas, sest ta oli helde ja waga ja püüdis, mis ta jõudis, Leena meele pärast teha.

Teised ei teadnudki seda nende mõlemate teine teise armatsemist tähele panna, aga Kaie filmad olid terasemad. Kiirwadus hakkas teda piinama. Oli Juhan Leena wastu helde, siis mõtles Kai kadeda südamega: „Ma olin ju otsegu tema pruut, ja waata, nüüd taganeb tema teise poole hoidma!“ Sealtap tõusis Kaie wiha Leena

wastu. Mõlemad magasid ühes kambriis, aga Kai tigenes päaw päawalt enam ja enam, et wiimaks ta teisele ei wastanud sõnagi. Aga töö juures oima tõreles tema ja laitis teise tööd. Kord jälle olid nemad lehma lüpsmas ja Leena lehm kartis kiili ja lõi jalaga kapa ümber, et piim oli maas. Wihaga kippus Kai Leena peale ja sõimas teda täie suuga. Juhan juhtus ligi olema ja tuli asja waatama, ja et Kai hakkas Leenat wäga teutama, siis pidi ju Juhhan Leena eest kistma, et temal polnudki süüd. Aga see lugu ajas Kaie wiha koguini suureks. Tema oli ju lootnud kord Juhani saada ja selle kena koha walisestajaks jääda kas siis nüüd see waene laps pidi tema asemele jääma? Seda ta ei tahtnud sallida, tulgu kaa mis tuleb, seda ta ifa pidi ärafeelama!

Tälle oli aeg käes, et Peeter läinud oma linnu puudega kotu ära. Ühel pühapäawal, kui Leena kord oli köögis tellata, mis tarwis oli, läks Kai oma ema juure oma häda kaebama. See elas sealsamas hühri peal kohtumehe saunas. Emagi mõtles nii kui tütar, et

Kai ju pidi Tuhani le naeseks saama ja Peetri suure waranduse walitsejaks jääma, siis emalgi enam waewa ei oleks karta. Ohtuks wast jõudis Kai jälle koju.

Selsamal ohtul oli Leena kiriku-ajal käinud ja oma wanemate hana peal nutnud. Ilm oli wäga kene, sestap jäi tema weel tuule kätte õue peale ja istus puude alla pinggile. Tuhani juhtus kaa sinna tulema. Ta tunnistas temale oma armastust tema wastu, ja palus, et tema teisele ei pidanud minema. Ta Leenu tõotas kaa, temale ja ei kellelegi muule minna.

Waata, seal kuuldi midagi liikuma. Landa nurga taha astus Kai lagedale. Tema oli kõik kuulnud, mis need mõlemad teine teisega olid kõnelenud. Ei ta lausunud sõna, aga wiha täis läks ta neist mõõda toa poole ja mõtles ise eneses: „Ommeti on tõsi, mis ema rääkis!“

Teisel pühapäeval oli Kaie köögi-kord. Triinu ja Leena olid kiriku läinud, Tuhani jälle Kivimäele leikuse ajaks kaks kolm päiwilist palkama. Tuba Kaie ema astus kööki. Tules oli tema

ika teise kae põlle alla hoidnud, ja nüüd tõmbas ta tütre silma ete kaks walget peent rätikut, kohtumehe nimi peal. Kohe tõttasid mõlemad Peetri suure tuppa. Sai see tehtud siis läksid nemad kambrist wälja, Kai kööki, aga ema oma koju.

Kõneks olid need kolm naesterahwast üksi leiba wõtmas, sest mõlemad kodused sulased olid oma sugulaste juure läinud, Tuhani oli Kivimäel ja Peeter oma linnu puudega kaugel ära. Kai oli nagu norus; ei ta wistanud teistele muud kui: Ja! ja: Ei! ja ütles enese pea walutawa. Pärast sõoma puhastas Kai sõoma-riistad ja Leena luges Triinu le Piiblist. Ohtul tuli Tuhani koju, wana Triinu heitis waratselt puhkama, aga Tuhani ja Leena istusid jälle õue pinggil, kinni õõ: waht hakkas oma sarwega puhuma.

Nadal läks tulita mõõda. Kõik Triinu leidis et kuus hõbe lusikat puudusid ära, aga Tuhani armas, kes teab, ehk neid on kuhugi kõrwale unustatud ja tulewad jälle kätte.

Tahis Leena oma kiriku juure minna, kohe

Käskis Kai teda seda ja teist kätte võtta, et ta ei saanud oma kirstu lahti võetud.

Teisel pühapäeval oli Leena kõõgi-kord, ja Kai sai luba kiriku minna, aga enne seda jooksis ta veel oma ema juure, sest sel päeval pidi Leenale pilli tehtama. Leena puhastas riistad ära ja ruttas siis Triinu ja Tuhani juure tupa. Polnud kaua aega, siis kisendas Kai ukse taga, kiskus ukse lahti ja tormas nuttes tupa ja kaebas, et tema kirstust varastatud kaksikümmend hõbe rubla!

Teised ehmatasid kõik mööda ära ja tõttasid tüdrukute kambri. Kai tegi ennast otsegu meeletumaks ja jooksis õue ja ema juure. Polnud kaua kuigi palju aega, juba mõlemad olid seal ja karjusid teine teise tõttu. Viimaks kisendas ema: „Ega waras majalt mõi olla, kui perest: kohtumees peab tulema tagaotsima!“ Teised ei keelanud seda mitte, ei sulased, kes selle mõnu peale kaua olid sinna tulnud, ega Leena. Kõik kolmel ei olnud ju süüd. Tuhani jooksis kõhe kohtumehele ja palus teda sinna tulla, ja see võttis oma abimehe kaasa.

Sai kohtumees asja ära kuulanud, siis hakati tagaotsima, ja esite Leena kirstust, sest et tema Kaiega ühes kambriis magas. Leena andis ise võtme abimehe kätte. Tuf haawalt võeti Leena riided välja, ja kõige viimseks, — enne! — hulk rublatükki, kaks hõbe lusikat ja kaks mõõrast rätikut tulid ette!

Leena ki jatas määda haledaste, kahwatas ja minestas ära ja kukkus põrandale. Tuhani warises ja wabises, siiski tõstis ta teda moodile. Wana Triinu nuttis ja jooksis wet tooma. — Kohtumees luges raha ära, ja waata see oli õige, seal olid kaksikümmend rublatükki! Kaks hõbe lusikat ja Peetri onu märgid nende peal; ja mis veel — kaks tema oma rätikut!

Oh seda haledat lugu, mis nüüd Kure Peetri majas oli!

Sai Leena pisut toibunud, siis wastas tema kohtumehele, et tema sest asjast hoopis teadmata ja ilma süüta oli. Kui nüüd mõisteti, et teda pidi kinni pandama, siis kiljatas tema jälle ja minestas teist korda ära.

Kohtumees läks ära, aga Triinu ja Tuhani

jäid ise nuttes nutja Leena juure, ja kui pime käte tuli, siis wiis kohtu abimees waele tütarlaps ära, otsegu lammast wiida tappa!

Pääwa taks kuulast kohtumees asja järele, aga kel polnud süüd, kuidas see pidi süüd tunnistama? Kaa õpetaja tuli teda manitsema, ja Leena nuttis kül wäga, aga kinnitas ita, et ta oli ilma süüta sest, mis tema peale arwati.

Et kohtumees ei saanud asja selgemaks, siis saadeti Leena linna kohtu alla, ja seal hoiti teda ühes kitsas kambrikeses raudtrellide taga. Kül ta waene nuttis palju ja kastas oma silma weega oma Piibli lehed ja igatses enesele surma.

Juhanil oli kaa waene luu käes. Tema armastas Leenat enam kui ühtki asja ja wara ilma peal, ja waata, nüüd oli tema ta käest ära kadunud. Tema nuttis kaa kibedaste ja ei wõinud seda õigeft uskuda, — ommeti olid need firstust leitud asjad wastu tunnistamas, — ja warast ta ial enam ei tohtinud armastada!

Triinu armastas Leenat otsegu ema oma last, ja Leena oli tema meelest wäga armas, sõnawõtlif ja usin, osaw ja kaa waga. Tema

tegi ju ita, mis Triinu meele pärast oli, ta luges Piiblist ja muust raamatust ja tema lauldes sulast kuulja süda. Nüüd temagi nuttis seda kadunud rõõmu!

Peetri onu kaa, kui Juhani läks teda ja tema linna puid koju tema, kohkus ära seda lugu Juhani suust kuuldes, et ta piip kukkus suust ja käest pörandale. Koju saanud läks ta kohe kohtumehe juure, läks ka linna kohtu wanemate käest kuulama, aga see ei aidanud midagi, sest et need asjad olid ju Leena firstust leitud.

Kõiges alewis räägiti kaua aewa sest asjast, ja kõigil oli meel hale Leena pärast; kael aga ei olnud meel hale, Kaiel ja tema emal. Oh mis libe oli nüüd Kai Juhani wastu, ja ita mõtles tema: „Nüüd ju saan mina temale, aga ei mite Leena!“ Ommeti oli se üks tühine mõte!

Kohus mõistis wiimaks, et Leena pidi aasta ümber saama wangis peetud. Seal ta siis istus kurb trellide taga ja igatses: „Tuleks surm mind siit äraforjama!“

Aasta pärast kuulutati temale, et temale

anta luba minna, kuhu ta tahaks. Need sõ-
numed ei rõmestanud teda sugugi. Nuttes
forjas ta oma hilbud kofu. Kuhu pidi ta
nüüd kaa pöörama? Eks see olnud nõnda, kõi-
rahmas pidid teda margaiks lugema, ja kes kõi-
mõtab marga oma peresse? Wangihoidja ja
tema naene uskusid ommeti, et waene Leenake
oli ilmasüüta. Need andsid temale rublatüki
teele kaasa ja veel ühe kirja wangihoidja ämma
käte, kes eemal kõrwe pool elas, kas ta ehk
sealt mõiks teenistust leida. Leena tänas neid
wefiste silmadega ja läks kõrwe poole. Seal
toimetati temale üks teenistus, ja tema tegi
oma tööd truuwiste ja auusaste, et ta kõi ifa
oli kurb ja nukk; aga leiwananemad olid te-
maga wääga rahul.

Peetri onu oli jälle oma lindudega kotu ära,
ja Juhan wiis teda nüüd wiimist korda sinna.
Wanamees oli seitsekümmend kolm aastat wana,
ja oma wiisi ifa veel priiske, et mitu luges
teda wast mõne kuelekümne aastaseks. Aga te-
ma surma tund oli ligi.
Sai Peeter neli nädalat kotu ära olnud,

siis seisis ühel laupäawa õhtul Tiirik Turb
oma ukse ees ja wahtis üht ratsa sõitjat, kes
tõttas alewisse. Mees istus ühe musta ruuna
seljas, ja see oli üle ja üle walges wahu.
Tiiriku ete jäi mees pidama ja kuulas, kus
Kure Peetri maja pidi olema. Tiirik mõistis
kohe, et wanamehega pidi ise lugu olema,
jooksis mehe jure teda saatma, aga palus rää-
kida kuidas Peetriga lugu on, sest ta ise on
tema ligem sugulane.

Wõoras jutustas siis ka temale, et Peeter
eile, reede, lõuna järele jäänud haigeks ja ol-
nud halwatud, ja nüüd wõimatu maas.

Tiirik näitas temale Peetri maja ja jook-
sis nagu meeletu kogu. Kodu ta ei rääkinud
kellelegi sõna, waid heitis magama. Tema aiwa
arwas seda ja teist, et kõige õõ otfa temale ei
tulnud und silmi.

Kõi kofkusid wana Triinu ja Juhan neid
haledaid sõnumid kuuldes, ja Juhan tõttas
kohe ratsa oma kallist peremeest ja kaswatajat
waatama. Teisel päawal oli pühapäaw. Kurb
Triinu läks kiriku oma hingele jahutamist ot-

sima ja Jumalat paluma, et sel korral veel jätkaks wana Peetri elu päiwi.

Kai jäi üksi koju ja walmistas köögis perele lõunat. Tema meele tuli, mis ta mullu waga teenale teinud, ja et kurja rahwa nõuust omemeti head ei saa. Kõlle mõtles ta, kuidas ta Juhani enesele mõiks meelitada, sest nüüd see ju põlnud sugugi temast hoolinud. — Korraga köögi ukse läks lahti ja Tiirik astus lahkest teretades sisse. Kai jutustas temale kohe, mis Peetrilt kuulda saadud. Tiirik pani ennast sest hoopis teadmataks, ja lõi käded kokku; siis rääkis tema jälle, kuidas tema isa isale halwamine tulnud kolmele korrale, ja oli siiski veel eluse jäänud; ega siingi sellepärast kohe pole surma karta! Siis lisas tema veel, kuidas tema lootis, et Kai teeks tema meele pärast ja lähiks oma ema seie kutsuma, sest et tema tarwitab teda mitmekes päämaks oma tööle, ja maksab mis ta pärib. Tiirik lubas ise tule järele waadata ja maja hoida, ja pealegi Kaiete meelehead anda. — Kai ruttas ema järele minema.

Sai Kai aralainud, kohe Tiirik pööras oma kurja tööle. Sai se tehtud, siis mõttis ta sõõ piibu peale ja istus tule ääre piipu tõmbama.

Tuba Kai jõudis emaga tagasi. Esite kõnelesid nemad Peetrilt; — siis Tiirik tegi kauba selgeks, andis Kaiete poole rubla, ja ruttas minema, sest kirik oli wäljas ja Triinu koju tulemas.

Juhan oli küll rutanud, aga Peetri wiimne tund oli käes. Tuli aega oli tema ju keeletu olnud, aga kui Juhan tupa astus ajas tema ennast veel kord istukülle ja rääkis: „Mo kirjstus wiimne seadus! kõik sulle! Piibli! — Enam ta ei saanud räägitud; ta langges wõõdile, tõmbas sügawalt hingge, ja — heitis hingge.

Surnud wiidi oma koju ja maeti maha.

Kui surma sõnumed said Kaietele, siis oli kohtumees Peetri asjad kohtu pitsati alla pannud ja pärast matmist tuli kohus wara kirja panema. Esimeseks mõeti Peetri kirik lahti, et õpetaja tunnistaks: Peeter on sinna oma wiimse seadmise kirja pannud ja kõik wara Juhani kinkinud; pealegi on Peeter selle kirja veel teisele korrale kirjutanud ja õpetaja nimi saanud mõle-

mate alla. — Nüüd said kiristu paberid läbi waadatud, aga seadmise-kirja polnud leida! Kõik otsiti teist ja kolmat korda, — kõik oli asjata! Nüüd ju pidi Tuhani sest ilma jääma, mis temale saanud tõutatud ja wana Triinule ei saanud kaa midagi! Kaks pääwa otsiti, aga kirja ei leitud kuskil, ja kohus ei mõtnud õpetajagi tunnistust vastu, sest et Peeter oli mõõrale kohale suranud, ja see mõis ommeti veel olla võimalik, et ta ise enne surma kiskunud endise seadmise-kirja lõhki.

Nüüd sai kõik wana Tiiriku kätte, ja see pani Peetri onu maja riistad auktsioni peale. Tuhani oli Madara külasse läinud teenima, Kai elas ema saunas ja Triinu sai seeki vastu mõetud. Auktsioni päewil oli Triinu ka seal ja nuttis, et kõik need asjad, mis tema kolmkümmend aastat oli hoidnud, nüüd saiwad laiali. Wiimne tükk, mis auktsioni pandi, oli Peetri Piibel. Seda wiskas Tiirik laua peale ja naeris: „Mulle seda tarwis ei ole!“ Wana Triinu pakkus koke kuuskümmend kopikat, ja et ükski ei tahtnud wana inimest kurwastada, siis sai piibel temale. Kõik ta ise ei osanud sest lugeda, aga isa mõt-

les ta rõõmuga selle peale, et Leena sealt seest temale oli etelugenud.

Tuhani uus peremees läks temaga kõrwe poole suure hobuse laadale, sest temal oli kaks kena hoost müa. Sinna tulid kaa mõõralt maalt ostjad ja need kauplesid mõõra maa rahaga. Tuhani oli õppinud mõõra maa raha oma maa raha hinda ära armama ja sestap sai tema abiga tema peremees suurema hinna. Peremehe meel oli wäga hea ja ta andis Tuhani koke täie rublatüki, ja läks temaga trahterile, kus nemad üheskoos ühes kõrwalises kambris pidid lõunat pidama. Peremees luges oma raha üeste järele, aga Tuhani istus nukk laua taga; tema oli Tiirikut laadal näinud, — tema oli seda maja näinud, kus Leena teenis, — ja laada lust ei olnud tema meele järele. Laualt mõttis ta lusika näpu wahale, — korraka fargas tema püsti, et peremees kohkus ära ja kolm rublatükki kukkusid tema käest põrandale. Mis sel siis oli? Tuhani oli lusika pealt õndsas Peetri onu nime leidnud, ja nüüd ei olnud temal enam rahu. Perenaene pidi

rääkima, kust ta selle lusika kätte saanud, ja see rääkis: Pool aastat teed tuli seie üks manalane mõõdas rõuge-armiline naene ja palus wääganeli lusikat ära osta; tema mees pidi haige olema ja mõla-usujad ahwardanud tema wara aukcioni peale panna, ja siis oleks karta, et ei tule pooltki hinda kätte. Naese nime ja kohta ta kü ei teadnud, aga ta oli julge selle peale, et ta tunneb teda warsti ära, kui see jälle tema filmade ete peaks juhtuma. Juhan ostis kohe kõi neli lusikat perenaese käest ära ja palus oma peremehe koju tagasi pöörata ja luba anda Raigu kohtumehe jure minna. Selle kätte wiis tema need lusikad ja rääkis: „Ega se rõuge-armiline manalane naene ei wõi ükski muu olla, kui Kaie ema, kes ju kord tuhthoones olnud. Saab see selgeks, ju siis Leena on ilma süüta!“ — Kohtumees mõttis lusikad oma kätte ja lubas asja tagapärada.

Kawal wanamoor salgas kowaste, salgas kaa, kui teda sai trahteri perenaesega suud suud wastu pandud, ja see tunnistanud, et ta tema käest oli lusikad ostnud. Kaie ema sai siiski jala pealt

wanggi pandud ja kohtumees läks ise Kiwi-mäele, kus Kai nüüd teenis ja ei teadnud veel mis ema käest tagapärati. Kui kohtumees Kaie wastu rääkis: „Waata, siin see teie warga wara on. Sina pead kaa minuga tulema ja saama wanggi pandud. Tuba ema tunnistanud, ja nüüd peate mõlemad tuhthoonesse saama!“ — siis kahwatas Kai ära, lükkas kõi süü ema peale, tunnistas kõi üles, mis ta tradis, ja palus wääga, et teda ei saaks kinni pandud.

Nõnda ilmus, et waene Leena oli ilma süüta. Kohtumees kirjutas Juhanile, kuidas lugu oli, ja Nädala-lehes kuulutati kaa, et Leena ilma süüta saanud kinni peetud. Aga Kai sai oma emaga neljaks aastaks tuhthoonesse.

Seda rõõmu, mis nüüd Juhanil! Kohe palus tema ennast mõneks päawaks lahti, pal-
kas teise oma asemele ja ruttas Raigule. Kohtumehe käest sai tema, ennegu Nädala-leht sai trükitud, tunnistus kirja, et Leena on ilma süüta ja jala pealt läks ta seeki Triinule oma rõõmu kuulutama. Uus rõõm oli mõlematel

üheskoos, ja nüüd pidasid nemad nõuu Leena-
nale kirjutada, et tema teisel pääwal tuleks
Triinut vaatama, kellele wääga tarwis oli
temaga rääkida. Kohtumees pani oma nime
kirja alla, et Leena seda usuks ja ta leima-
wanemad temale luba annaksid.

Leenale sai mitmest ajast rõõmu südamesse,
et wana Triinuga pidi kogu saama; ei ta
mõistnud isegi, kust see temale tuli, et nüüd
tema meelest pääw paistis palju selgem kui
enne seda. Teed käies tänas ta Jumalat
selle rõõmu pärast, aga palus ka andeks, et
ta oma riisti igal ajal ei olnud õiete kannud.
— Aga sai tema alewi ligidale, siis ommeti
hakkas tema süda peksma. Suurt teed möö-
da ei julenud tema seeki minna, waid kallas
jalgteele heinamaadest ja põldudest läbi. —
Juhan nägi teda tulema ja peitis end kõrwa-
le. — Seda rõõmu, kui Leena sai Triinu
kambrikesse astunud! Ei nemad saanud sõna-
gi suust wälja, teine aga oli teise ümber kaela
hakanud ja tundsid südames kallist õnne. Seal
astus Juhan sisse, aga Leena kiljatas jälle

ja lippus äramineštama, sest et ta ju mõtles,
et Juhan temast enam ei pidanud hoolima
sugugi. Juhan sai weel teda püsti hoitud,
ja ennegu tema jõudis temale kohtu kirja näi-
data, et Leena leitud ilmasüüta olema, rääkis
Triinu rõõmu lugu üles. Seda õnne kuuldes
pidi Leenu ju äramineštama; aga tema toi-
bus jälle, ja nüüd oli neil kolmel üheskoos,
pärast mitmesugust kurwastust ja nutmist, suur
ja kallis rõõm. Wana Triinu päris nüüd, et
Leena pidi temale mitme aja tafa jälle mäe-
jutluse sõnad ete lugema, ja tõi siis Peetri
Piibli wälja. Sai Leena Piibli lahti wõtnud,
ennäe! üks suur leht oli mäe-jutluse kohal sisse
pandud! Juhan wõttis lehe oma käte, ja nüüd
— seal see Peetri wiimse seaduse teine firi oligi.

Said nemad kolmekesi pisut oma suurt rõõ-
mu waigistanud, siis tõttasid nemad üheskoos
kohtumehe juure. Teisel pääwal tuli linna ko-
hus wälja ja Tiirik pidi kõik ülekohтусel wiisil
päritud wara käest ära andma. Juhan leppis
weel temaga, et ta ei pärinud, mis ju oli rai-
satud. Ja nüüd oli tema õn ja rõõm taga

suurem, sest et kõik see wara oli tema käest ära-
kadunud, et polnudki loota, seda jälle kätte
saada. Tema käes oli üks suur maja, ja head
maad ja kaunis wara; tema armas Leena oli
ilma süüta; Leena sai temale Jumalalt
õnnistatud naieseks ja wana Triinu sai teistele
rõõmuks jälle sinna majasse tagasi, kus tema
kaua aega truud töötegija ja walitseja olnud.

Uma surma tunnil tunnistas Tiirik, mil
wiisil tema teise seadusekirja oli oma kätte saa-
nud. Temagi pidi õppima, et mis Jumalalt ei
ole õnnistatud, see ei seisa kauaks.

Uga kes edespidi õndsas Kure Peetri endise
majasse jõudis waatama neid, kes seal elasid,
see pidi tunnistama:

„Siin majas on Jumala rahu ja õn aset!“